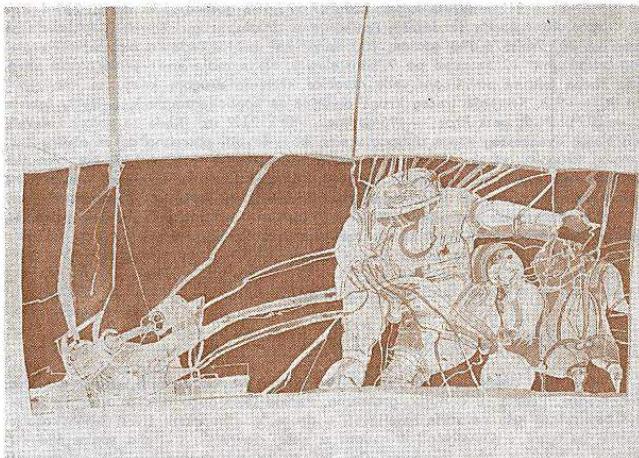

ranko risojević

VEOMA JAK MOMAK

Mojih devedeset kilograma, uz visinu od stotinu i devedeset centimetara, sasvim su dovoljni da mi pribave potrebitno poštovanje u gomili. Znam još neke koji su jednako teški i visoki kao ja, ali njihova je snaga manja. Ne bih mogao da podnesem da je neko jači od mene, to mi nije jednog trenutka ne bi dalo mira. Jednostavno, morao bih da budem jači i od tog delije. Ja moram biti jači od svakoga u mojoj blizini. Ne znam kako to i drugima nije jasno. Oni su stariji od mene (a što je mojih osamnaest godina prema njihovim godinama?), ali ja ipak bolje od njih razumijem ovaj život. Zar nije svakome jasno i prirodno da se jačeg treba bojati i da mu se treba pokoravati? Uostalom, to je nemoguće objasniti riječima. Ja sam inače slab na riječima, zato i ne trpm nikakav prigovor, čak i najbezazlenje pokrete rukom shvatim kao direktni napad na mene. Moram uvijek da sam oprezan, neko bi mogao da mi zaskoči sa leda. Ne odgovara mi zbog toga gradinska gužva, volim polje, selu, usamljene kućice. Ljudi koji žive u tim kućicama strašno su plašljivi i spremni da daju sve što zatražim od njih, samo da ih ostavim na miru.

Dok se ovako odmaram, želim da ispričam šta mi se dogodilo prije desetak dana. To je bio jedan od onih čudnih nervoznih dana, kada sam sposoban da uradim svašta. Cijeli dan sam bio nervozan, uz to bez novca i neispavan, što je sasvim dovoljno da me se svako razuman kloni. Čovjek bez novca, naročito ako je mlad, nije ni za što. Riješio sam tako da presretjem prvog seljaka i da ga priupitam za junačko zdravlje. Ako bude razuman i pokori mi se, možda ga i neću istući.

Iz suprotnog pravca, geguckao je pod svojom vrećom jedan seljak. To njima i prilići: da nose, da rade, za mene to nije. Kada sam ga zaustavio, promrljao je nekako tupavo: »Vatre«, misleći valjda da mi je potrebna šibica. Ne volim takve tupane kojima odmah nije jasno što želim. Novčanik, budalo, dreknuo sam na njega i pljunuo ga u lice. Nisam gađao, ali pogodak je bio potpun, tačno u oko. Taj jednik čak se zaljujao od moje pljuvačke, ispušto onu vreću i gledao me razrogačenih očiju. Promucao je neku odvratnu glupost, koja me je još više razbjesnila. Kako smiješ da lažeš, budalo, viknuo sam na njega, poslavši mu jedan lijepi udarac u otvorenu njušku. Osjetio sam njegove zube kako se krune na mojoj šaci kao prezreo kukuruz. Ta budala još će mi povrijediti ruku, pomislio sam i udario ga nogom u stomak. On se presamitio i pao u prašinu. Zgadio mi se tako nesposoban za život, pomokrio sam se na njega i otišao dalje. Ta svinja nije imala ništa u novčaniku. On nije imao čak ni čestit novčanik. Osjećao sam da stvari nisu krenule najbolje.

Za mene su uvijek govorili da izgledam tako tiho i umilno i da bih mogao da igram kakvog andelčića u crkvi, na što sam se ja

smijao, shvatajući kolika je njihova glupost. Ali to moje tiho lice — divna je maska. Ljudi i ne slute da se iza te mirne maske krije ris, da u bijesu ne bih prezao da čovjeka rasporim od učkura do grla. Tako i toga dana, želio sam da nekoga potpuno uništим, da ga prosti počistim sa lica zemlje. Krenuo sam u polje, jer vidio sam u daljinu seljaka koji je radio oko sijena. U njegovim su rukama igrale drvene vile. Nabošću te na te vile, mislio sam dok sam mu se približavao, samo ako odmah ne potegneš novčanik pun novaca. Prirodno, on je mislio da se šalim ili, možda, da sam od onih koji glume snagu, a u stvari su truli i meki. Poletio je na mene vilama, što me je još više raspalilo. To je bilo nečuveno. Osjećao sam, uz to, da mi je baš potrebno da se malo istutnjim. Počeo sam da bježim, izmotavajući se kao da me je strah. A taj se golja bio raspomamio, u njegovom plitkom mozgu sigurno se bila ugnjezdila slika kako me bije svojim vilama i kako me na kraju, kao Turčin, nabija na njih. No, bilo mi je dosta cijele te komedije. Naglo sam se okrenuo, izbjegavši njegov nevješt udarac. On se iznenadio, to je za njega bilo neverovatno. U trenu sam od njega oteo vile i počeo da ga jurim. To je valjalo vidjeti. Zavijao je kao malo dijete, molio za milost, u njegovoj se glavi napokon sve spojilo, osjetio je da ima posla sa čovjekom koji ne zna za šalu i za milost. Pritjerao sam ga uz stog sijena i pritisnuo vilama. On se koprao smiješno, pokušavajući da me prevari malim trikovima koje kod nas svaki početnik zna. Budi razuman, budalo, dreknuo sam i udario ga malo da bi se umirio. Budi razuman, zar ne vidiš da će te ubiti! Čovjek je zadrhtao kao stabljika, a ledeni znoj osuo mu se po licu. Izgledao mi je odvratno. Kako ljudi mogu biti tako jadni, mislio sam, posmatrajući ga i dalje potpuno otvoreno. On je odjednom znao da se ne šalim, moj mu je mirni izgled to govorio. Zatim je počeo da moli da ga poštirim, da će učiniti sve što tražim samo neka se smilujem na njega. To me je još više raspalilo, ne volim kada muškarac kukumavči kao žena. Ja sam rano otišao od kuće, i nikada nisam znao ni za kakvu sentimentalnost. Čovjek, ako nije sposoban da se bori za svoj život sam samcat, nije ni po čemu zavrijedio da živi.

Znaš, počeo sam da mu govorim sasvim polako, da bi me bolje razumeo: znaš blento, iskopaču ti samo jedno oko. Ti izaberi koje želiš da mi žrtvuješ. Zar nisam darežljiv? Ne znam ni sam zašto sam prema tebi tako blag, kad si ti tako odvratan gmizavac bez kičme, ali imam samlosti. Izaberi, dakle! Još snažniji trzaj potresao je njegovo tijelo, kao da mu je bilo žalije oka nego života. Možda je donekle mislio da sam se u početku samo šalio, dok je ovo drugo zvučalo kao sasvim ozbiljna prijetnja. Od straha nije mogao ni usta da otvori. Vilice su mu se tresle kao da je na ciči zimi, što mi je bilo neobjašnjivo. Ja zaista ne mogu da pojim strah. Čak ni sada, poslije svega što se desilo sa mnom, strah ne poznajem. Uopšte ne osjećam nikakav strah. Zato sam želio da što prije dokrajčim sa njim, nije moglo biti samlosti za tog mrava. Zamahnuo sam vilama i pogodio ga u lijevo oko, koje se prosulo kao razbijeno jaje. On je kriknuvši strašno (takov krik nisam bio u životu čuo) pao onesvješten pred moje noge. Podigao sam ga i bacio na plast sijena, pa sve potpalio. Nisam htio da gledam kako gori, a nadao sam se da će se, možda, i osvjestiti na vrijeme. Ipak, vatra prži.

Ni on nije imao ni prebijene pare. Stvari su krenule vrlo loše, govorio sam sebi. Ovi seljaci ne nose novac sa sobom u polje. Treba poći do neke kuće. U daljinu, video sam jednu usamljenu kućicu, koja mi je bila sasvim po volji. Osjećao sam da sada ne mogu da promam, u toj udžerici biće za mene ponešto.

Tu su stanovali taj starac i ta starica, zbog kojih se narod užasavao na mom sudjenju. Šta ja mogu kada su bili tako slabi, a tako agresivni. Ne dam ti ni dinara, prokleti neljudski stvore, kreštao je starac, dok je stara pokušavala da me udari kišobranom. To me je zasmijalo, pa sam trčao po njihovoj sobi obarajući sve što stignem. Oni su batrgali preko svega toga, nesposobni da se pokrenu. Prvo je stari, okliznuljiv se, pao na mene. Odgurnuo sam ga svom snagom, više vica radi, ali on je tako znatno udario u suprotni zid da tu više niko nije mogao pomoći. Baba je počela da zapomaže, da nariče, da čupa svoje sijede kose — sažalio sam se nad tim jadnim stvorenjem i poslao je istim putem kao staroga. Gledajući ih, nisam stvarno osjećao nikakvo zaželjenje, i ne znam zašto su se svi tako užasavali u sudnicu zbog mojih riječi. Zar tim starim ljudima nije već bilo suđeno da umru, i čekajući svoju smrt oni su se samo patili sa šezdeset dina penzije, koliko sam pronašao u starom rasušenom orahovom ormaru. Ja mislim da sam učinio dobro djelo i da me zbog toga niko ne može da prekorijeva. Što se suda tiče, što se tiče maloljetničkog zatvora od deset godina koji mi je izrečen, zviždim ja na sve to skupu.